
ЛІНГВОДИДАКТИКА ТА СОЦІОЛІНГВІСТИКА

Отримано: 27 березня 2023 р.

Прорецензовано: 15 квітня 2023 р.

Прийнято до друку: 20 квітня 2023 р.

e-mail: gantoniuk@yahoo.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9594-6661>

e-mail: lilia.chernysh@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2277-1311>

DOI: 10.25264/2519-2558-2023-17(85)-3-9

Антонюк Г. Д., Черниш Л. З. Дидактичні засади використання електронних словників в процесі вивчення німецької мови як іноземної. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 17(85). С. 3–9.

УДК: 37.026+811.112.2'243

Антонюк Галина Дмитрівна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики,
Національний університет «Львівська політехніка»

Черниш Лілія Зенонівна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики,
Національний університет «Львівська політехніка»

ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СЛОВНИКІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

У статті проаналізовано дидактичні засади електронних словників як різновиду інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні німецької мови як другої іноземної. Об'єктом аналізу стали онлайн словники: *ABBYY Lingvo*, *Мультитран*, *Babylon NG*, *Duden online*, *Langenscheidt online*. Ці електронні засоби ефективно використовуються на кафедрі прикладної лінгвістики НУЛП в процесі викладання німецької мови як другої іноземної та циклу перекладацьких дисциплін для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти напрямку 035 «Філологія» (дисципліни: «Сучасна німецька мова», «Практика мовлення», «Практика перекладу», «Перекладацький практикум»), галузі знань 03 «Гуманітарні науки» в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання. Зазначено, що в епоху цифровізації електронні засоби навчання, зокрема лексикографічні джерела, посідають значне місце у навчальному процесі, стають його невід'ємною частиною, що пояснюємо успішною конкуренцією електронних джерел зі своїми паперовими аналогами. Електронні словники уможливають оптимізувати обсяг і склад статей, комбінувати різні форми представлення інформації (текстові, звукові, графічні, анімаційні), доповнювати і коригувати контент баз даних, раціонально структурувати інформацію за допомогою гіпертекстових технологій. Дослідження ґрунтується на науково-методичних засадах щодо використання електронних словників в процесі вивчення іноземних мов, розгорнутих у працях вітчизняних та зарубіжних авторів. Зроблено висновок, що дидактично правильне використання цифрових засобів (електронних словників) в процесі вивчення іноземних мов слугує формуванню чотирьох видів мовленнєвої діяльності та навиків перекладу, сприяє формуванню загальномовної компетенції та інноваційної культури учня/студента та вчителя/викладача.

Ключові слова: освіта, цифровізація, комп'ютерні технології і засоби навчання, іноземна мова, дидактичні засади, електронний словник, мовленнєва діяльність, мовленнєва компетенція, переклад, ефективність, методична доцільність.

Halyna Antonyuk,

PhD, Associate professor of Applied Linguistic department,
Lviv Polytechnic National University

Lilia Chernysh,

PhD, Associate professor of Applied Linguistic department,
Lviv Polytechnic National University

DIDACTIC MEANS OF USING ELECTRONIC DICTIONARIES IN THE PROCESS OF LEARNING GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE

The article analyzes the didactic principles of electronic dictionaries as a type of information and communication technologies when learning German as a second foreign language. The object of analysis was online dictionaries: *ABBYY Lingvo*, *Multitran*, *Babylon NG*, *Duden online*, *Langenscheidt online*. These electronic tools are effectively used at the Department of Applied Linguistics of the Lviv Polytechnic National University in the process of teaching German as a second foreign language and the cycle of translation disciplines for the training of specialists of the first (bachelor) level of higher education in the field 035 "Philology" (disciplines: "Modern German Language", "Practice of Speech", "Translation practice", "Translation workshop"), fields of knowledge 03 "Humanities" in face-to-face, distance and mixed learning conditions. It is noted that in the era of digitization, electronic means of education, in particular lexicographic sources, occupy a significant place in the educational process, becoming an integral part of it, which is explained by the successful competition of electronic sources with their paper counterparts. Electronic dictionaries make it possible to optimize the volume and composition of articles, combine different forms of information presentation (text, sound, graphics, animation), supplement and correct the content of databases,

rationally structure information using hypertext technologies. The research is based on scientific and methodological principles regarding the use of electronic dictionaries in the process of learning foreign languages, developed in the works of domestic and foreign authors. It was concluded that the didactically correct use of digital tools (electronic dictionaries) in the process of learning foreign languages serves to form four types of speech activity and translation skills, contributes to the formation of universal language competence and innovative culture of the pupil/student and teacher/teacher.

Keywords: Computer technologies and Learning tools, education, digitalization, foreign language, didactic principles, electronic dictionary, speech activity, language competence, translation, efficiency, methodical expediency.

Постановка проблеми. В сучасних умовах інформатизації суспільства переосмислюються ціннісні орієнтири в освіті, що значною мірою актуалізує потребу в підготовці висококваліфікованих фахівців різних спеціальностей, які будуть здатними здійснювати професійну діяльність засобами рідної та іноземної мови в інноваційно-технологічному просторі. Це зумовлює пошук нових освітніх парадигм і концепцій, а також форм, методів і засобів навчання, що сприятливо відобразатиметься на підвищенні якості освіти. У цьому контексті зростає дидактична роль технічних засобів, зокрема цифрових інструментів, які широко впроваджуються у навчальний процес закладів освіти різного фахового спрямування.

У цій статті зроблено спробу проаналізувати дидактичні засади електронних словників як різновиду інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні німецької мови як другої іноземної на кафедрі прикладної лінгвістики НУЛП впродовж 2018-2022 н. рр. Об'єктом дидактичного аналізу стали онлайн словники: АBBYY Lingvo (<http://radugaslov.ru/abbyu.htm>), Мультитран (інтернет-система двомовних словників: <http://www.multitran.ru/c/m.exe?a=1&SHL=2>), Babylon NG: багатомовний онлайн перекладний словник: (<http://surl.li/emavk>), Duden online (Wörterbuch der deutschen Sprache: <https://www.duden.de/woerterbuch>), Langenscheidt online (<https://de.langenscheidt.com/>).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, зокрема електронних лексикографічних джерел розроблено у працях О. Бескорси (Бескорса, 2017), Л. Гаврилової (Гаврилова, 2017) та ін. Дидактичні засади використання ІКТ в іншомовній освіті розглядали такі дослідники, як Т. Вакалюк (Vakaliuk, 2021), Е. Спіцин (Spitsyn, 2021), О. Хомишак (Khomyshak, 2022) та ін.

Численні наукові розробки українських та зарубіжних науковців присвячені питанням використання електронних лексикографічних джерел як різновиду інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх лінгвістів. Зокрема, роль електронних словників для розвитку загальної медіаграмотності молоді розглянуто у праці М. Друшляк, О. Семенов (Друшляк, 2022), дидактичні функції словника як засобу навчання, його основні характеристики розглянуто у: Ю. Калимон (Калимон, 2019), О. Іванова (Іванов, 2019), технологічні аспекти використання сучасних електронних словникових ресурсів у навчальній діяльності розглянуто у працях: Ю. Калимон (Калимон, 2019), С. Помирчі (Помирча, 2017), Л. Рабійчук (Рабійчук, 2017). Вдосконалення іншомовної підготовки студентів засобами сучасних освітніх технологій з виокремленням ролі електронних словників розглянуто у дослідженнях В. Краснопольського (Краснопольський, 2019), І. Костікова (Костіков, 2018), Є. Спіцина (Спіцин, 2021), М. Шпітцера (Spitzer, 2019).

Незважаючи на значну зацікавленість дослідників до питання використання електронних словникових видань у ході іншомовної підготовки студентів, зазначені джерела не розкривають повністю можливостей використання електронних лексикографічних джерел для формування чотирьох видів іншомовної мовленнєвої діяльності: говоріння, читання, письма, аудіювання. Недостатньо дослідженою частиною цього питання є вивчення дидактичних можливостей електронних лексикографічних джерел, визначення доцільності та ефективності їх впровадження, а також готовності учнів/студентів до використання цих засобів у процесі вивчення іноземних мов.

Метою пропонованого дослідження є: визначення дидактичних можливостей електронних словників для розвитку мовленнєвої компетенції студентів, які навчаються за освітнім напрямком 035 «Філологія» на кафедрі прикладної лінгвістики НУЛП; виокремити роль електронних лексикографічних джерел щодо формування загальної інноваційної культури студента/викладача та готовності здійснювати освітню діяльність в умовах цифрового освітнього простору.

Виклад основного матеріалу. В останній час (2020-2023 н. рр.) освітній процес в НУЛП проводиться в дистанційному та змішаному форматі з використанням електронно-освітніх платформ та численних цифрових додатків, які стали невід'ємним атрибутом сучасного уроку. В цьому контексті варто виокремити дидактичну функцію електронних словників, які активно використовуються в процесі викладання іноземних мов і як засіб навчання слугують формуванню лексичної, граматичної та соціокультурної компетенцій.

Електронні словники мають суттєві переваги над традиційними друкованими аналогами, а саме: багатофункціональність, використання засобів мультимедіа, динамічність (з можливістю постійного оновлення інформації з одночасним вилученням застарілих даних), великий обсяг словникової бази, варіативність у використанні (використання формату офлайн та онлайн), універсальність (можливість працювати відразу з декількома мовами), зручний пошук (повнотекстовий пошук, одночасний пошук у кількох словниках, висока швидкість пошуку): (Шевченко Т.Є., Етенко Н.Ю., 2016: 69-70).

Наш практичний досвід викладання німецької мови як другої іноземної на кафедрі прикладної лінгвістики НУЛП свідчить про перевагу електронних словників над друкованими виданнями. Це демонструють результати опитування, які були проведені впродовж 20018/2019 н. рр. (до пандемії, очне навчання) серед 180 студентів I-II курсів і у 2021/2022 н. р. (в умовах пандемії, в умовах воєнного стану, онлайн навчання) серед 182 студентів цих же курсів напряму підготовки «Філологія» у Національному університеті «Львівська політехніка» (НУЛП) (табл. 1).

Частотність використання викладачами і студентами електронних словників у процесі вивчення німецької мови (%):

Таблиця 1.

Частотність використання електронних словників в процесі вивчення німецької мови як другої іноземної на кафедрі прикладної лінгвістики НУ ЛП (%)

	2018/2019 н. р.		2021/2022 н. р.	
	студенти	викладачі	Студенти	Викладачі
регулярно	10,2	9,1	50,4	48,3
періодично	16,4	27,3	29,8	30,4
дуже рідко	24,3	45,4	10,3	13,6
Ніколи	48,9	18,2	9,5	7,7

На основі даних таблиці можна констатувати те, що частота використання електронних словників за останні 4 роки зросла у 5 разів; відсоток викладачів, які регулярно використовували/-вають електронні словники в навчальному процесі є приблизно таким, як і студентів: у 2018/2019 н. рр. (9,1% і 10,2% відповідно) і у 2021/2022 н. р. (48,3% і 50,4%). Результати аналізу опитування вказують на те, що обидві сторони навчального процесу (викладачі і студенти) вважають електронні джерела ефективним засобом навчання і активно використовують їх в процесі вивчення/викладання мови та фахового перекладу.

При відповіді на питання «Де ви використовували/використовуєте електронні словники?» у 2018/2019 н. рр. 51,2% студентів дали відповідь, що у більшості випадків використовують електронні джерела при виконанні домашніх завдань в основному з метою пошуку значення невідомих слів; третина студентів (31,6%) не мали можливості користуватися електронними словниками; 4% студентів зазначили, що використовували електронні словники на заняттях; 17% – у мережі Інтернет. Високий відсоток невикористання студентами електронних словників частково пояснюємо невмотивованістю, частково недостатніми матеріальними ресурсами. Натомість опитування у 2021/2022 н. р. показало, що більшість респондентів (95,5%) використовували /використовують електронні лексикографічні джерела у процесі роботи над мовою; 5,5% респондентів зазначили, що взагалі не використовують електронні словники.

Наш досвід практичного викладання засвідчує, що найбільш використовуваними електронними словниками при вивченні німецької є АBBYY Lingvo, Мультитран (інтернет-система двомовних словників), Babylon NG, Duden, Langenscheidt. Зазначені словники можна знайти в мережі інтернет, деякі мають версії для персонального комп'ютера, смартфона.

Словник АBBYY Lingvo уможливило швидкий пошук значення невідомих слів, пошук у декількох словниках, визначення сполучуваності, знаходження синонімів та антонімів; є можливість перевірити правопис, транскрипцію, а також передбачена опція прослуховування слова, озвученого носієм мови. На сьогоднішній день Lingvo вважається одним із кращих стаціонарних електронних словників, бо інформацію може додавати та поновлювати не тільки виробник, а й користувач. При відсутності певного вузькоспеціалізованого галузевого словника під оболонку Lingvo із сайту «Асоціація лексикографів Лінгво» можна завантажити необхідні глосарії за таким посиланням: <http://www.lingvoda.ru/dictionaries/index.asp>.

На заняттях з німецької мови для перекладу використовується також онлайн словник «Мультитран» (<http://www.multitrans.ru/c/m.exe?a=1&SHL=2>). У Мультитрані є чотири мови – англійська, німецька, французька та іспанська. Якість перекладу вузькоспеціалізованої лексики часом є набагато кращою, ніж на ресурсах Lingvo, тематичні розділи висвітлено більш детально і користувачі, які зареєстровані в системі, можуть вільно додавати нові слова і значення. У форумах також є можливість задати питання стосовно перекладу та отримати відповідь. Тобто, побудована на правильних дидактичних засадах робота з онлайн словниками сприяє опануванню чужої мови з мінімальними затратами (Костікова І., 2018: 5-6).

Поруч з Lingvo та Мультитран для перекладацької практики студенти використовують словники бізнес-видавництва Langenscheidt (<https://de.langenscheidt.com/>), (рис. 1):

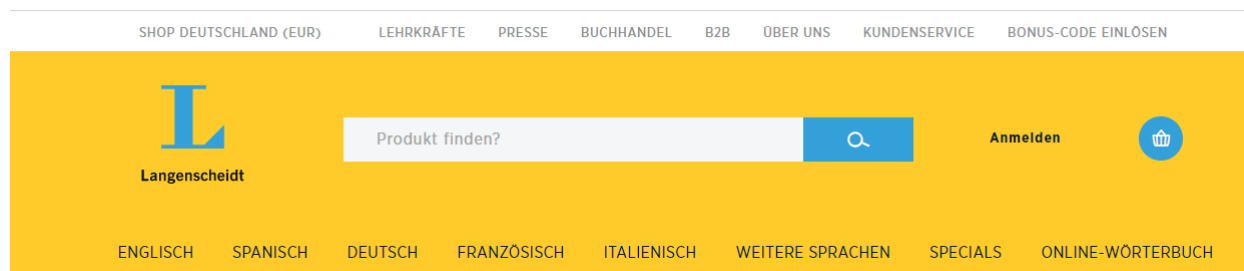

Рис. 1. Титульна сторінка Langenscheidt

Он-лайн словники Langenscheidt мають той самий зміст, що і друковані словники, але у цифровій версії є доступними також додаткові опції: озвучені ключові слова, подано більше прикладів речень, є можливим прослідкувати синоніми, подано розшифрування скорочень і т.п. Крім того, Langenscheidt он-лайн словники постійно оновлюються. За посиланням www.langenscheidt.com можна отримати доступ до цифрового пакету Langenscheidt. Додатково до друкованої продукції Langenscheidt пропонує мобільні версії словників, лексиконів, для iOS та Android. При вивченні дисциплін «Сучасна німецька мова», «Практика мовлення» (німецька мова), «Практика перекладу», «Перекладацький практикум» ми пропонуємо студентам поруч з онлайн словником Langenscheidt використовувати електронний словник Duden online (<https://www.duden.de/woerterbuch>).

Користувачі мають можливість одержати інформацію щодо орфографії, правопису та значення слова, а також довідку про словотвір, морфологію, синоніми, антоніми тощо. У 2019 році онлайн-словник «Дуден» містив 236 000 позицій.

Інформацію про словник та його можливі версії можна знайти тут: <https://cutt.ly/A2CSbNL>. Для прикладу, задавши в пошуковому рядку *Unterricht*, ми бачимо розгорнуті характеристики цього іменника: артикль, частина мови, рід, частотність вживання, також приклади вживання на рівні словосполучення, або речення (рис. 2).

DUDEN Wörterbuch Textprüfung Service Sprachwissen Über uns Lernen Shop

Unterricht

BEISPIELE

- ein lebendiger Unterricht
- theoretischer Unterricht
- der Unterricht beginnt um 8 Uhr, fällt aus
- Unterricht [in etwas] nehmen (*etwas bei einer Lehrperson lernen*)
- dem Unterricht fernbleiben
- am Unterricht teilnehmen
- Unterricht [in etwas] geben, erteilen (*unterrichten (1b)*)

Рис. 2. Приклади словосполучень та речень з іменником *Unterricht* в *Duden online*

З метою перевірки частоти використання електронних словників (Duden, Leidenscheidt) у різних видах мовленнєвої діяльності при вивченні німецької мови ми провели письмове опитування серед 182 студентів I-II курсів, які здобували освіту за напрямом 035 «Філологія» на кафедрі прикладної лінгвістики НУЛП впродовж 2021/2022 н. р. Студентам запропонували вказати у яких видах діяльності вони найчастіше використовують електронний словник (шкала: 5 – «найбільш часто», 1 – «дуже рідко»).

Отримані результати (табл.2) засвідчують, що майже всі респонденти в процесі вивчення німецької мови як другої іноземної найчастіше використовують електронний словник для читання (94,5%), при виконанні письмових завдань (95,6%) і при перекладі (91,2%). Значна частина студентів використовує словник при виконанні завдань на розвиток комунікативних навиків (83,3%), а також при аудіюванні чи в процесі перегляду відео (79,2%). Однак, певна кількість респондентів зазначили, що «рідко» і «дуже рідко» використовують електронні словники під час виконання вправ на розвиток розмовних навичок (16,7%) і аудіювання чи перегляду відео (20,8%). Незначна частина респондентів зазначили, що «рідко» і «дуже рідко» використовують електронні словники при читанні (5,5%), при виконанні вправ письмових завдань (4,4%) і перекладу тексту (8,8%), (рис. 3).

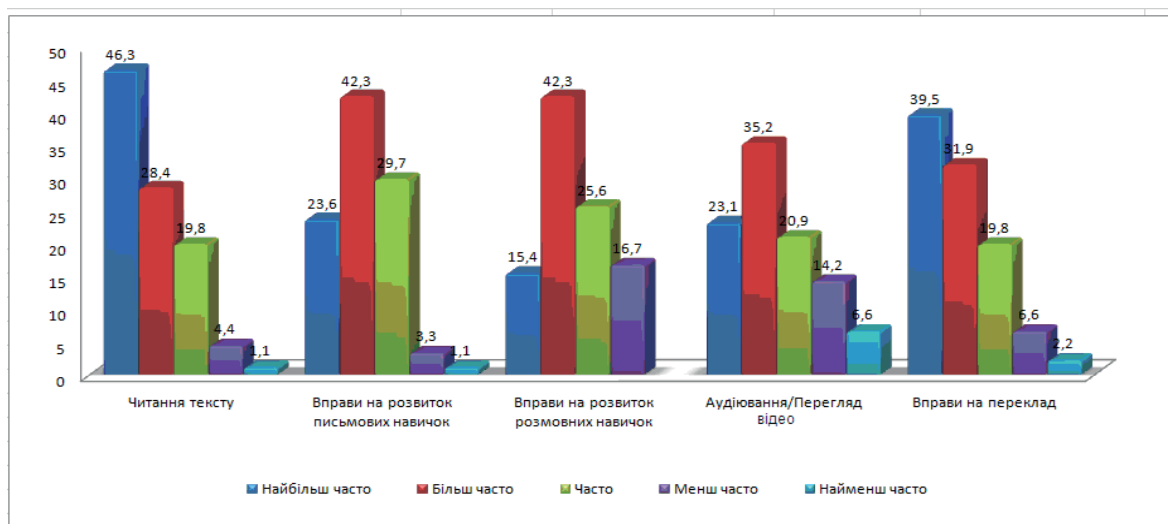

Рис. 3. Частотність використання електронних словників студентами кафедри прикладної лінгвістики у різних видах мовленнєвої діяльності і при перекладі (%)

Аналіз результатів опитування доводить, що електронні словники все більше використовуються стають в практиці викладання іноземних мов, їх систематичне застосування лежить в основі якісної фахової підготовки студентів мовних спеціальностей.

В процесі вивчення іноземної мови (іноземних мов) студенти мають оволодіти чотирма видами мовленнєвої діяльності: говорінням, читанням, письмом, аудіюванням. Електронний словник є вагомим дидактичним засобом при формуванні цих видів мовленнєвої активності.

Говоріння передбачає правильну вимову, інтонацію, темп мовлення. Електронні словники (Duden) з озвученими текстами словникових статей допомагають оптимізувати фонетичні і слуховимовні навички (аудіювання). Разом з усним мовленням та аудіюванням важливим видом мовленнєвої діяльності є читання як комунікативна компетенція та засіб спілкування.

У своїй практичній діяльності ми застосовуємо різні види читання: читання з розумінням основного змісту тексту (ознайомлювальне), читання з повним розумінням тексту (детальне, вивчаюче), читання з метою пошуку необхідної інформації (селективне) чи з конкретною метою (вибіркове, переглядове і т. п.). В Duden online для перевірки тексту є вбудоване програмне забезпечення Duden Mentor (<https://mentor.duden.de/grammatikpruefung-online>). Duden Mentor перевіряє тексти на орфографію, граматику та пунктуацію, надає стилістичну інформацію та варіанти щодо вживання синонімів. Є можливим підписатися на платну розсилку від Duden Mentor і таким чином, дізнаватися про нові пропозиції, безкоштовні завантаження та інші опції.

Важливим видом мовленнєвої діяльності є письмо. У зв'язку з широким впровадженням сучасних електронних засобів комунікації, збільшуються обсяги письмових контактів. В основі реалізації письма та писемного мовлення лежать орфографічні навички. При виконанні письмових завдань студенти можуть скористатися згаданим сервісом Duden-Mentor, який уможливує перевірку правопису, граматичної структури та сполучуваності у реченні (<https://mentor.duden.de/grammatikpruefung-online>).

Студенти, які здобувають вищу освіту за напрямом 035 «Філологія» в НУЛП на кафедрі прикладної лінгвістики мають володіти навиками перекладу з/на української та німецької мов. У навчальному плані бакалаврського рівня підготовки передбачені дисципліни: «Практика перекладу (німецька мова)», «Перекладацький практикум (німецька мова); на другому – магістерському рівні вищої освіти передбачено дисципліну «Практика перекладу (німецька мова)». Переклад займає вагомий частку в структурі навчального плану, а попит на кваліфікованих перекладачів вимагає належної теоретичної та практичної підготовки здобувачів освіти. Користування електронними словниками значно полегшує студенту виконання перекладу. Для здійснення перекладу достатньо ввести необхідне слово, фразу або речення в діалогове вікно словника, щоб миттєво отримати їх переклад, це значною мірою економить час і не порушує концентрацію уваги на ході навчання.

Впродовж 2020-2022 н. рр. навчання в НУЛП відбувалося в дистанційному режимі на електронних освітніх платформах. Важливою складовою електронного освітнього процесу в НУЛП є система MOODLE, де розгорнуті освітньо-навчальні комплекси цього закладу. Вимогою для укладання дисципліни з іноземної мови на MOODLE в НУЛП є електронний глосарій – тлумачний словник, який пояснює нові, або маловідомі слова, терміни, поняття, які включені у зміст програми. Глосарій укладається викладачем/-ами з урахуванням мовного рівня та завдання курсу (рис. 4).

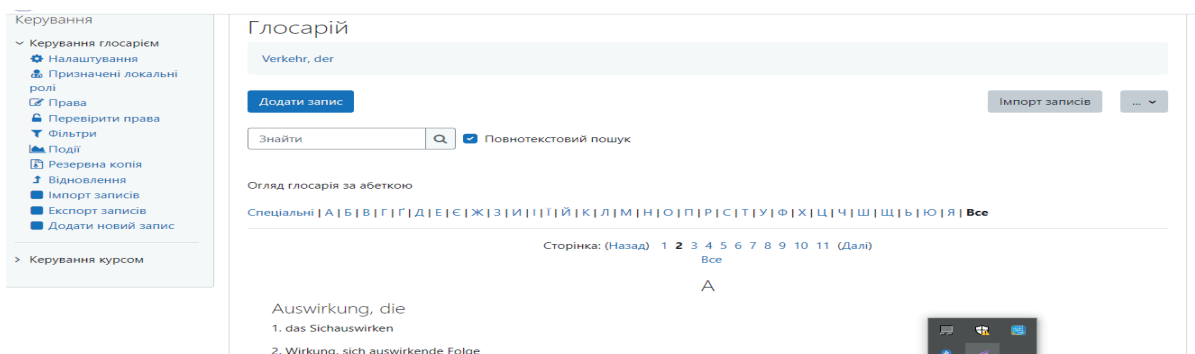

Рис. 4. Видгляд сторінки глосарію з курсу Сучасна німецька мова. Ч. 6. Освітній портал НУЛП (<https://vns.lpnu.ua/mod/glossary/view.php?id=497398>)

Дистанційний формат навчання впродовж 2020-2022 н. рр. передбачив виконання різнобічних вправ та тестових завдань, розроблених і представлених у віртуальному навчальному середовищі, розгорнутому на MOODLE НУЛП. Опитування студентів 1-2 курсів напряму 035 «Філологія» щодо частотності використання глосаріїв в процесі роботи над німецькою мовою дало такі результати (табл. 2):

Таблиця 2.

Частотність використання глосаріїв, розміщених на MOODLE в НУЛП у процесі вивчення німецької мови (%)

	2018/2019 н.р.	2021/2022 н. р.
регулярно	38,5	89,2
періодично	20,4	67,3
дуже рідко	25,4	10,2
ніколи	52,2	9,5

Як видно із даних, наведених в таблиці, частотність використання глосаріїв змінилася істотно в сторону збільшення, порівнюючи із періодом 2018/2019 і 2021/22 н. рр. Пояснюємо цей факт збільшення частки онлайн навчання та переконаністю студентів у необхідності використовувати електронні лексикографічні джерела, зокрема вбудовані в курс глосарії для виконання вправ та тестових завдань.

Дані, наведені далі уможливили представити порівняння частотності використання глосаріїв, розміщених на MOODLE НУЛП студентами 1-2 курсів при вивченні циклу німецькомовних дисциплін впродовж 2018-2019 та 2021-2022 н.р. у формі графіка (рис. 5):

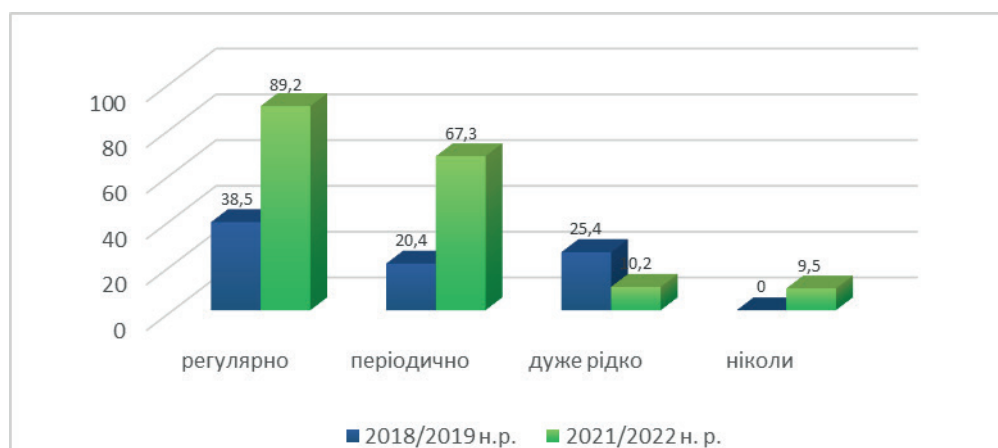

Рис. 5. Порівняння частотності використання глосаріїв розміщених на MOODLE в НУЛП у процесі вивчення німецької мови (%)

Як видно із даних, наведених в таблиці та графіка, частотність використання глосаріїв змінилася істотно в сторону збільшення, порівнюючи із періодом 2018/2019 і 2021/22 н. рр. Пояснюємо цей факт збільшенням частки онлайн навчання та переконаністю студентів у необхідності використовувати електронні лексикографічні джерела, зокрема вбудовані в курс глосарії для виконання вправ та тестових завдань.

Висновки. Проведене теоретичне та експериментальне дослідження дає змогу зробити висновок про те, що сучасний освітній процес стає дедалі більш комп'ютеризованим і націленим на використання різноманітних цифрових технологій. Вагоме місце серед цих технологій посідають електронні словники як необхідний засіб в оволодінні чужою мовою. Наш досвід викладання іноземних мов засвідчує, що правильна організація навчання із застосуванням електронних засобів навчання, зокрема словників, сприяє підвищенню мотивації, ефективності, результативності, формує інтерес до вивчення мов, далі – толерантне ставлення і повагу до представників іншої культури. Електронний словник виступає ефективним застосунком при вивченні іноземної мови, сприяє формуванню чотирьох видів мовленнєвої діяльності та навиків перекладу, формує загальну інноваційну культуру студента/викладача.

Оскільки цифрова освіта стає невід'ємним атрибутом сучасного освітнього процесу, то перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні дидактичних можливостей електронних словників в контексті вивчення не лише іноземної мови, а й інших навчальних предметів.

Література:

1. Бескорса О. С. Система Moodle як засіб організації змішаного навчання практичної фонетики німецької мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 62, № 6. С. 86–97.
2. Гаврилова Л. Г., Топольник Я. В. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. № 61 (5). С. 1–14.
3. Друшляк М. Г., Семенов О. М., Грона Н. В., Пономаренко Н. П., Семеніхіна О. В. Типологія інтернет-ресурсів для розвитку інфомедіа-грамотності молоді. *Інформаційні технології та засоби навчання*. 2022. № 88 (2). С. 1–22.
4. Іванова О. С., Заєць П. М., Кононова Д. В. Використання електронних словників для перекладів на заняттях англійської мови. *Proc. 12th Int. youth conf. Perspectives of science and education*. New York, USA, 2019. С. 351–355.
5. Калімон Ю. Комп'ютерна лексикографія: виклики та перспективи. *Актуальні питання іноземної філології*. 2019. № 10. С. 112–118.
6. Костікова І. Упровадження електронних словників у процесі навчання англійської мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 2 (76). С. 3–13.
7. Краснопольський В. Е., Іншомовна підготовка студентів нефілологічних спеціальностей на основі створення і використання WEB-технологій: автореф. дис. ... докт. пед. наук. Київ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. 2019.
8. Межов О. Г., Костусяк М. М. Формування лексико-граматичної компетентності майбутніх філологів в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Вип. 84, № 4. С. 104–125.
9. Помірча С. В., Пучков І. Р. Електронні словники з української мови як засіб формування лексикографічної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 59, № 3. С. 103–113.
10. Рабійчук Л., Завідонова Н., Особливості навчання іншомовного писемного мовлення у вищих навчальних закладах. *Збірник наук. праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки*. 2017. № 3 (10). С. 237–284.
11. Khomyshak O. B. Using digital learning technology in the process of linguomethodological training of future foreign language teachers. *Information technologies and Learning Tools*. 2022. Vol.88, n. 2. Pp. 38–54.
12. Spitsyn E., Kyryklytsia V. Didactic Possibilities of electronic Dictionaries Usage for the Development of Foreign Language Speech Activity of the Students of non-Linguistic Specialities. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. Vol. 85, no. 5. Pp. 270–287.
13. Spitzer M. School and what it should do today. MVG publisher. 2019.
14. Vakaliuk T., Osova O., Chernysh O. Using Information and Communication Technologies for the Formation of Linguodidactic Competence of Future Foreign Language Teachers. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. Vol. 82, no. 2. Pp. 77–92.

References:

1. Beskorsa O. S. Moodle system as a means of organizing blended learning of practical phonetics of the German language. *Information technologies and teaching tools*. 2017. Vol. 62, № 6. Pp. 86–97; (in Ukrainian);
2. Havrilova L., Topolnik Y. Digital culture, literacy, competence as modern educational challenges. *Information Technologies and Learning Tools*. 2017. № 61 (5). Pp. 1–14.
3. Drushlyak M. G., Semenog O. M., Grona N. V., Ponomarenko N. P., Semenikhina O. V. Typology of Internet resources for the development of information media literacy of young people. *Information Technologies and Learning Tools*. 2022. № 88 (2). Pp. 1–22;

4. Ivanova O. S., Zaiets P. M., Kononova D. V. Use of electronic dictionaries for translation at English classes. *Proc. 12th Int. youth conf. Perspectives of science and education*. New York, USA, 2019. Pp. 351–355.
5. Kalymon Yu. Computer lexicography: challenges and perspectives. *Current issues of foreign philology*. 2019. № 10. Pp. 112–118.
6. Kostikova O. Introduction of electronic dictionaries in the English language learning process/ *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. 2018. № 2 (76). Pp. 3–13.
7. Krasnopolskyi V. E. Foreign language training of non-philological students based on creation and use of WEB technologies: Thesis abstract Doctor of Pedagogical Sciences. Kyiv: V. Dal Eastern Ukrainian National University, 2019.
8. Mezhov O. G., Kostusiak R. M. Formation of lexical and grammatical competences of future philologists in the conditions of distance learning. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. № 84 (4). Pp. 104–125.
9. Pomyrcha S. V., Puchko I. R. Electronic dictionaries in Ukrainian as a mean of forming lexicographical competence of future primary school teachers. *Information Technologies and Learning Tools*. 2017. № 59 (3). Pp. 103–113.
10. Rabiichuk L., Zavidonova N. Peculiarities of teaching a foreign language writing in higher educational institutions. *Collection of scientific works of the State Border Service of Ukraine. Pedagogical sciences*. 2017. № 3 (10). Pp. 273–284.
11. Khomyshak O. B. Using digital learning technology in the process of linguomethodological training of future foreign language teachers. *Information technologies and Learning Tools*. 2022. Vol.88, n. 2. Pp. 38–54.
12. Spitsyn E., Kyrykyltsia V. Didactic Possibilities of electronic Dictionaries Usage for the Development of Foreign Language Speech Activity of the Students of non-Linguistic Specialities/ *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. Vol. 85, no. 5. Pp. 270–287.
13. Spitzer M. School and what it should do today. MVG publisher. 2019.
14. Vakaliuk T., Osova O., Chernysh O. Using Information and Communication Technologies for the Formation of Linguodidactic Competence of Future Foreign Language Teachers. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. Vol. 82, no. 2. Pp. 77–92.